

Onderzoeksverantwoording

Cijfers

We hebben cijfers opgevraagd bij de Raad voor de Rechtspraak over de beslissingen over het vorderen, schorsen en opheffen van voorlopige hechtenis. De cijfers gaan over de periode 2019-2024. We wilden graag weten hoe vaak de rechter meegaat met de vorderingen van het OM.

Hieronder staan de cijfers van het aantal beslissingen en het aantal toekenningen van een vordering voorlopige hechtenis door het OM door respectievelijk de rc (94% toegewezen) en de raadkamer (94% toegewezen).

Aantal beslissingen door de rechter-commissaris m.b.t. inbewaringstelling. Periode 2019-2024.			
	Totaal aantal beslissingen	# Toegewezen	% Toegewezen
Totaal Landelijk	91.440	86.180	94%

Aantal beslissingen door de raadkamer m.b.t. gevangenhouding, gevangenneming en verlenging gevangenhouding. Periode 2019-2024.			
	Totaal aantal beslissingen	# Toegewezen	% Toegewezen
Ambtshalve gevangenneming	550	550	100%
Vordering gevangenneming	13.660	11.700	86%
Vordering tot gevangenhouding	59.450	56.610	95%
Vordering tot verlenging gevangenhouding	12.130	11.500	95%
Totaal	85.790	80.360	94%

Wat wij hieruit concluderen: de rc en de raadkamer gaan vrijwel altijd, in 94% van de gevallen, mee met de vordering van het OM.

Maar: het is natuurlijk mogelijk dat de rechter eerst de vordering toekent en vervolgens meteen een schorsing met voorwaarden oplegt. Dit gebeurt, volgens ons, in 10% van de gevallen. Dat baseren we op onderstaande cijfers van het OM over hoe vaak de rechter VH heeft opgelegd en van DJI over hoeveel mensen daadwerkelijk instromen in het huis van bewaring.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Totaal VH opgelegd	16461	14070	13638	14782	15677	14787	89415
Instroom in HvB	13965	12846	12169	13160	14338	13594	80072
VH zonder directe schorsing/opheffing	85%	91%	89%	89%	91%	92%	90%
VH maar direct geschorst/opgeheven	15%	9%	11%	11%	9%	8%	10%

Wat wij op basis van het voorgaande concluderen: in 94% van de beslissingen van de beslissingen die de rechter neemt, kennen zij de vorderingen van het OM om voorlopige hechtenis op te leggen toe. En we zien, tegelijkertijd, dat een groot deel van van hen (90%) daadwerkelijk in het HvB belandt.

Onderstaande cijfers van DJI laten zien van welk delict mensen worden verdacht die instromen in het HvB. Het gaat hier om percentages.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vermogensmisdrijven zonder geweld	46,9	47,3	47,1	44,8	45,6	38,5	36,2	42	42,2	36,2
Vermogensmisdrijven met geweld	9,9	9,6	9,1	8,5	9,3	9,3	8,4	7,3	7,3	7,4
Geweldsmisdrijven (excl.seksuele misdrijven)	16,3	17,9	18	18,3	18,9	22	21,4	19,5	18,3	20
Seksuele misdrijven	1,9	2,1	2,1	2,1	2,1	2,4	2,6	2,6	2,5	2,7
Vernieling en openbare orde en gezag	5,3	4,9	5,5	5,2	4,8	5,7	7,1	6,7	6,2	8,8
Overig Wetboek van Strafrecht	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Opiumwet	14,7	13,2	12,6	15	13	14,5	15,4	13,5	14,4	15,5
Verkeer (misdr en overtr)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0
Wet wapens en munitie	1,2	1,2	1,4	1,5	1,7	1,9	2,3	2,1	2,2	2,6
Overige wetten	0,4	0,5	0,4	0,6	0,6	0,8	0,8	0,6	0,5	0,8
Onbekend	3,1	3	3,3	3,7	3,7	4,6	5,3	5,3	6,1	5,8
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Enquête onder advocaten

We hebben een enquête uitgezet onder strafrechtadvocaten. Dat hebben we gedaan aan de hand van een lijst met mailadressen van ruim tweeduizend advocaten. We hebben het mailadres van veel advocaten, maar de lijst is (uiteraard) niet helemaal volledig. In totaal hebben 283 advocaten gereageerd op onze vragenlijst. Ze beantwoordden enkele gesloten en open vragen, bijvoorbeeld over zaken die hen zijn bijgebleven waarbij voorlopige hechtenis een belangrijke rol speelde.

Enquête onder rechters en officieren van justitie

Daarnaast hebben we een uitvraag gedaan onder rechters en officieren. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak heeft deze verspreid in de nieuwsbrief aan haar leden. De uitvraag bevatte, net als de enquête onder advocaten, een paar meerkeuzevragen en enkele open vragen. Uiteindelijk hebben ruim dertig rechters en officieren de vragen ingevuld. We hebben de resultaten alleen op kwalitatieve wijze gebruikt. De insteek was met name kwalitatief: we wilden antwoorden op de open vragen waaruit we konden citeren, en we hoopten op contactgegevens van rechters en officieren. Zo hebben we de resultaten uiteindelijk ook gebruikt. We hebben in de tekst hier en daar geciteerd uit de antwoorden op de open vragen en daarnaast hebben meerdere rechters en officieren hun contactgegevens achtergelaten om telefonisch verder te spreken over de toepassing van voorlopige hechtenis.